

HÄNT & TÄNKT januari 2026

God fortsättning på det nya året!

Som jag nämnde på höstmötet avslog Högsta domstolen vår ansökan om resning när det gällde Mark- och miljööverdomstolens dom om Uggleviksreservoaren. Det var inte helt oväntat, eftersom kraven för att få resning är höga. Vi anser fortfarande att domen utgör en felaktig tillämpning av lagen. Eftersom vi inte fick resning står dock domen fast och det finns inget vi kan göra åt det. Det är beklagligt, eftersom domen innebär en betydande urholkning av skyddet för nationalstadsparken.

Om vi ska fortsätta att hålla oss till juridiken så har samfundet överklagat detaljplanen som rör Lärarnas hus på Stora Essingen. Planen innebär bland annat att Lärarnas hus rivs. Byggnaden uppfördes 1984 och är en av 1980-talets mer påkostade och genomarbetade kontorsprojekt i Stockholm med ovanligt exklusivt utförande såväl exteriört som interiört. Den är i relativt gott skick och alldeles för ny för att rivas. Byggnaden är – liksom många andra sentida byggnader – inte klassificerad av Stadsmuseet. Samfundet anser att byggnaden har så stora värden att den enligt plan- och bygglagen inte får rivas.

I år är det 125 år sedan Samfundet S:t Erik grundades. Detta kommer att uppmärksammas på olika sätt under året.

Förslaget till ett Nobelcenter vid Slussen väcker debatt. Samfundet kommer att granska förslaget noga och yttra sig över det.

Vår verksamhet på sociala medier utvecklas kontinuerligt och vi får allt fler följare. Detta är avgörande för att nå ut med vad vi gör och därmed ett sätt att rekrytera nya medlemmar.

Lotta von Liewen Wistrand kommer att gå i välförtjänt pension under hösten. Hon har gjort mycket betydelsefulla insatser för samfundet under många år och kommer att bli saknad. Rekryteringen av hennes ersättare kommer att starta inom kort.

Jag hoppas få se många medlemmar på årsmötet den 22 april.

Väl mött till vårens aktiviteter!

Knut Weibull
Ordförande

MEDDELANDE FRÅN KANSLIET

Biljetter till program

Biljetter till samfundets medlemsprogram köps via hemsidan www.samfundetsterik.se. För att kunna köpa biljett måste du vara inloggad på din medlemssida.

Inloggningsikonen finner du längst upp till höger på hemsidans menyrad. Klicka på "Logga in" för att komma till ditt medlemskonto. Har du redan aktiverat ditt konto och valt lösenord är det möjligt att du redan är inloggad.

Obs! Det är inte längre möjligt att anmäla sig via e-post eller telefon om inte särskilda skäl föreligger.

Obs! Var i tid! Vänligen var på plats minst 10 minuter innan aktuell aktivitet börjar.

Emellanåt händer det att vi med kort varsel måste ställa in en programpunkt. Detta aviseras i så fall på vår hemsida. Dessutom erbjuder vi emellanåt visningar och andra evenemang mellan ordinarie informationsblad. Dessa extrainsatta programpunkter annonseras via e-medlemsbrev och på hemsidan.

Nästa medlemsutskick

Medlemsprogram för perioden juni – september 2026 beräknas vara er medlemmar tillhanda i v. 22/23.

Medlemsbrev på e-post

Medlemsbrev med information från styrelse, kansli och samarbetspartners skickas ut från kansliet per e-post. Försäkra dig om att du meddelat oss din e-postadress om du vill ha medlemsbrevet.

Glöm ej att uppdatera din e-postadress om denna ändras!

I undantagsfall skickar vi medlemsutskicken med reguljär post.

Medlemskap och e-postadresser

För att kunna registrera medlemskap måste du ange e-postadress. Detta gäller även för familjemedlemskap. E-postadressen ska vara personlig, dvs två personer kan inte ange samma e-postadress.

VÄNMUSEER och SAMARBETSPARTNERS

Medeltidsmuseet har för närvarande ingen lokal men fortsätter sin verksamhet i form av vandringar och visningar. Besök museets hemsida för mer information Medeltidsmuseet – Stockholms stad.

Stadsmuseet. Öppettider: måndag stängt. Tisdag 11–17. Onsdag 11–20, torsdag-söndag 11–17.

K.A. Almgrens sidenväveri. Öppet, måndag-lördag 12–16.

Strindbergsmuseet. Öppet, tisdag-söndag 12–16.

Museernas medlemsrabatter:

*10% rabatt i Stadsmuseets butik

*20 kr rabatt på Stadsmuseets och Medeltidsmuseets vandringar, visningar, föredrag (1 biljett/medlem)

*50% på entréavgiften till K. A. Almgrens Sidenväveri, samt 10% i museibutiken

*50% på entréavgiften till Strindbergsmuseet, 10% i museibutiken samt 20 kr rabatt på arrangemang.

KALENDARIUM februari – maj 2026

FEBRUARI

Måndag 2/2 Biljettförsäljning öppnar kl 10.00 (ca) och sker via hemsidan

Tisdag 3/2 Herman Bergmans konstgjuteri (visning)

Torsdag 5/2 Nedre Manilla (visning)

Onsdag 11/2 *Ferdinand Boberg* (föredrag)

Torsdag 12/2 Herman Bergmans konstgjuteri (dubbla visningar)

Onsdag 18/2 KA Almgrens Sidenväveri (visning)

MARS

Måndag 2/3 Biljettförsäljning öppnar kl 10.00 (ca) och sker via hemsidan

Onsdag 4/3 Mina drömmars Stockholm (biovisning). **Obs!** Biljettsläpp måndag 2/2 kl 10.00 (ca)

Torsdag 12/3 Nödbostäder och härbärgen (vandring)

Onsdag 25/3 *Fågelpromenader i Kungliga Nationalstadsparken* (föredrag).

APRIL

Onsdag 8/4 Biljettförsäljning öppnar kl 10.00 (ca) och sker via hemsidan

Tisdag 14/4 Örnberg – att ta hand om det ”fula” (vandring)

Torsdag 16/4 Med höjd blick – när byggdes husen? (vandring)

Lördag 18/4 KULTURNATT (ingen föransökan krävs)

Måndag 20/4 Nödbostäder och härbärgen (vandring). **Obs!** Biljettsläpp måndag 2/3 kl 10.00 (ca)

Onsdag 22/4 ÅRSMÖTE (mer information skickas separat)

Tisdag 28/4 Slussen – vad har hänt och vad händer härnäst? (vandring)

MAJ/JUNI

Onsdag 29/4 Biljettförsäljning öppnar kl 10.00 (ca)

Tisdag 5/5 Brunkeberg (vandring)

Torsdag 7/5 Carl Eldhs Ateljémuseum (visning)

Tisdag 12/5 Carl Eldhs Ateljémuseum (visning)

Tisdag 19/5 Slussen – vad har hänt och vad händer? (vandring). **Obs!** Biljettsläpp 8/4 kl 10.00 (ca)

Torsdag 21/5 Brunkeberg (vandring)

Onsdag 27/5 Med höjd blick – när byggdes husen? (vandring). **Obs!** Biljettsläpp 8/4 kl 10.00 (ca)

Tisdag 2/6 Vårstavi, Segersäng m m (bussutflykt)

HERMAN BERGMANS KONSTGJUTERI

Konstgjuteri, som nu hotas av rivning, grundades 1895 av Herman Bergman. Det låg tidigare på Roslagsgatan men flyttade till nuvarande adress på 1950-talet. Det är ett av de största och äldsta konstgjuterierna i Skandinavien. Några verk härifrån är Milles Poseidon i Göteborg, Europa och tjuren i Halmstad, Orpheus i Stockholm och på senare tid bland annat Lenny Clarhalls Ådalsmonumentet, Venedighästarna på Blasieholmstorg och Milles Gudfader på himmelsbågen i Nacka Strand.

Guide är **Per Ulrik Bergman** som driver verksamheten idag, och är barnbarn till grundaren.

När: Tisdag 3 februari
Grupp 1: kl 16.30–18.30 (ca)
Grupp 2: 18.30–20.30 (ca)

Torsdag 12 februari
Grupp 1: kl 16.30–18.30 (ca)
Grupp 2: 18.30–20.30 (ca)

Var: Sandsborgsvägen 44, Gamla Enskede

Kostnad: 120 kr

Övrigt: Hitta hit: Linje 18 (gröna linjen) mot Farsta, station Skogskyrkogården

Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 februari kl 10.00 (ca)

NEDRE MANILLA

På Djurgården, i den Bonnierska villan Nedre Manilla, finns en unik porträttsamling av författare förlagda på Albert Bonniers förlag. Genom mötet mellan våra främsta konstnärer och författare är samlingen en fascinerande spegling av 1900-talets svenska kulturliv.

Bonnierska porträttsamlingen startades av Karl-Otto Bonnier omkring sekelskiftet. Den växer ständigt och består idag av över 300 verk.

När: Torsdag 5 februari kl 15.30–16.30 (ca)

Samling: Djurgårdsvägen 232

Kostnad: 150 kr

Övrigt: Hitta hit: Buss 67 från Odenplan via Karlavägen till hållplats Manilla

Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 februari kl 10.00 (ca)

FERDINAND BOBERG – ARKITEKTEN, KONSTNÄREN, MÄNNISKAN

Ferdinand Boberg stod i spetsen för det moderna genombrottet inom arkitekturen vid förra sekelskiftet. Han bröt med kopierandet av historiska stilar. Husen skulle vara rationellt uppbyggda med den inre funktionen som utgångspunkt. Det var en arkitektur för industrialismen med stora hallar för generatorer och ångmaskiner med höga skorstenar. Men också konsthallar, villor och varuhus.

Ulf Sörenson, författare och kulturjournalist, tecknar ett porträtt av denna betydelsefulla arkitekt, uppvuxen i Norbergs gruvsamhälle.

I samarbete med Stadsmuseet i Stockholm.

När: Onsdag 11 februari kl 18.00–19.30 (ca)
Var: Stadsmuseet, Sevenbomssalen (2 tr)
Kostnad: 60 kr
Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 februari kl 10.00 (ca)

K.A. ALMGRENS SIDENVÄVERI

K.A. Almgren sidenväveri & museum är norra Europas äldsta bevarade sidenväveri. Väveriet grundades 1833 av sidenfabrikör Knut August Almgren. Den första fabriken var liten och inhyt i ett gammalt vagnsskjul på Svartens gränd vid Mosebacke. År 1862 byggdes huset vid Repslagargatan 15 som ännu är i bruk som väveri och museum. Sidenväveriet är kunglig hovleverantör av siden sedan 1844.

När: Onsdag 18 februari kl 17.30–18.30 (ca)
Var: Repslagargatan 15A
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 februari kl 10.00 (ca)

MINA DRÖMMARS STOCKHOLM

Filmen består av tre filmer av filmaren Anders Hanser, på vardera ca 35 minuter, "Bland portaler, tinnar och torn" – om Gamla stan och hur Norrmalm och Östermalm bebyggdes under slutet av 1800-talet, "Den röde hanen" om några storbränder i Stockholm och "Mina drömmars Söder" som handlar om Södermalm och inkluderar en inspelad medverkan av Per Anders Fogelström.

Anders Hanser introducerar filmen.

När: Onsdag 4 mars kl 17.30–19.15
Var: Bio Mauritz, Filmhuset, Borgvägen
Samling: Innanför entrén
Kostnad: 200 kr
Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 februari kl 10.00 (ca).
Övrigt: **Ta gärna med en vän!**
Hitta hit: 72, 76 till hållplats Filmhuset, t-bana röd linje till Karlaplan

NÖDBOSTÄDER OCH HÄRBÄRGEN I NORRA STOCKHOLM CA 1850–1930

En socialhistorisk stadsvandring längs det som en gång var stadens norra utkanter. I den urbana periferin kom ett antal nödbostäder, fattigbaracker och härbärgen att placeras. En del av byggnaderna är borta, medan andra finns kvar. Vi ses på Fleminggatan 24 utanför Grubbens och beger oss på en promenad, mestadels norrut, som avslutas vid Körsbärsvägen. Under vandringen behandlar vi olika försök att lindra den återkommande bostadsnöden och framväxten av den sociala bostadspolitiken.

Vår ciceron är fil dr **Hannes Rolf** som arbetar vid Stads- och kommunhistoriska institutet, Stockholms universitet,

och håller på att avsluta ett forskningsprojekt och en bok om ämnet.

När: Torsdag 12 mars kl 14.00–16.00 (ca)
Måndag 20 april kl 17.30–19.30 (ca)
Samling: Fleminggatan 24
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 mars kl 10.00 (ca)

FÅGELPROMENADER I KUNGLIGA NATIONALSTADSPARKEN

Kungliga nationalstadsparken är ett unikt natur- och kulturlandskap, unikt såväl nationellt som internationellt. Här finns nämligen en svårslagen kombination av natur, kultur och historisk miljö.

Med **Henrik Waldenström**, ornitolog och författare till boken, som guide rör vi oss från Stockholms äldsta delar vid Kungliga slottet strax utanför Nationalstadsparken via Skeppsholmen i väster till Blockhusudden och Fjäderholmarna i öster och sedan i riktning mot nordväst till Sörentorp i Solna kommun. Däremellan de kungliga parkerna Djurgården, Haga och Ulriksdal.

I samarbete med Stadsmuseet i Stockholm.

När: Onsdag 25 mars kl 18.00–19.30 (ca)
Var: Stadsmuseet, Sevenbomssalen (2 tr)
Kostnad: 60 kr
Anmälan: Biljettsläpp måndag 2 mars kl 10.00 (ca)

ÖRNSBERG – ATT TA HAND OM DET "FULA"

Många kontorsbyggnader från 1960-, 70- och 80-talen står inför rivning i spåren av pågående stadsutveckling. De har sällan hunnit bli klassificerade eller är lågt klassificerade av stadsmuseet och betraktas av både politiker och allmänhet som fula och därför försumbara. Men vi har inte råd att välja bort det vi inte gillar menar Blick Arkitektur som sedan 2022 arbetat med projektet "Att återbruka det fula" där periodens kontorsbyggnader i stället ses som en självklar resurs att bevara och omvandla till attraktiva bostäder.

Arkitekterna **Johan Holkers** och **Daniel Lindberg** från Blick Arkitektur, tar oss med till exemplet Örnsberg.

När: Tisdag 14 april kl 17.00–18.30 (ca)
Samling: Örnbergs torg, utanför T-banan (Röda linjen mot Norsborg, station Örnsberg)
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 8 april kl 10.00 (ca)

MED HÖJD BLICK – VILKEN STIL HAR HUSEN?

Vad utmärker ett hus från 1880-talet. Från 1890-talet? Osv. Och hur kan vi avgöra att en fasadhyvlad byggnad som ser relativt nybyggd ut, i själva verket är betydligt äldre. Vi utforskar olika stilepoker decennievís, från 1700-talet och framåt.

Lotta von Liewen Wistrand, arkitekturhistoriker och verksamhetsansvarig på Samfundet S:t Erik leder vandringen.

När: Torsdag 16 april kl 14.00–15.30 (ca)
Onsdag 27 maj kl 17.00–18.30 (ca)
Samling: Hantverkargatan 5 (innanför portalen till Kungliga myntet)
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 8 april kl 10.00 (ca)

KULTURNATT 2026 MED BOKREA

Stockholms historia och stadsutveckling intresserar och engagerar! Under Kulturnatt Stockholm 2026 håller Samfundet S:t Erik öppet hus med representanter från styrelsen närvarande. Vi arrangerar också visningar av kvarteret Cepheus innergård, ritad av Sven A Hermelin och Inger Wedborn.

Visningstider av innergård: kl 18.15, 18.45, 19.15, 19.45 (biljett löses på plats – obs! begränsat antal platser).

När: Lör 18 april kl 18.00–24.00 (ca)
Var: Samfundet S:t Erik, Köpmang 5, Gamla stan
Kostnad: Gratis

SLUSSEN – VAD HAR HÄNT? VAD HÄNDER HÄRNÄST?

Slussens framtid har diskuterats under lång tid. Flera samråd, arkitektuppdrag och tävlingar har genomförts och allmänheten har visat ett stort engagemang kring platsens framtida utformning. Den omtalade guldbron är på plats, Vattentorget med sina avbördsningssystem och slussrännor är invigd och på Södermalmssidan har slutfinishen av Södermalmstorg med plantering av träd nyligen genomförts. I nästa etapp ska stadsgårdsleden överdäckas för att ge rum åt bland annat Katarinaparken och Nobelcenter.

Anders Falk, landskapsarkitekt och tidigare samordnare av gestaltungsfrågor i stadens Slussenorganisation, och **Mattias Nordström**, ansvarig landskapsarkitekt hos White landskapsarkitekter under program- och systemhandlingsskedet tar oss med på en rundtur i det pågående bygget. **Obs!** Ingen av våra guider arbetar med projektet i nuläget.

När: Tisdag 28 april kl 13.00–15.00 (ca)
Tisdag 19 maj kl 17.30–19.30 (ca)
Samling: Mitt på Ryssgården, mellan de båda T-baneuppgångarna framför Stadsmuseet.
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 8 april kl 10.00 (ca)

BRUNKEBERG

Nöjesliv och fest, misär och mord, gammalt och nytt, tradition och modernitet, telefoner, badhus, brunnar, brandstationer och kyrkor, prostitution, åldringsvård, frikyrkokapell, försvunna torg, spelklubbar, och ett försvunnet hus med färgstark historia.

Vi vandrar från Gustav Adolfs torg till Brunkebergstorg och vidare till Johannes kyrka under ledning av idéhistoriker **Christian Gradholt**.

När: Tisdag 5 maj kl 17.30–19.30 (ca)
Torsdag 21 maj kl 14.00–16.00 (ca)
Samling: Gustav Adolfs Torg vid statyn
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 29 april kl 10.00 (ca)

CARLELDHS ATELJEMUSEUM

1919 blev önskan om en arkitekturad ateljé verklighet för Carl Eldh (1873–1954). Byggnaden i Bellevueparken i Stockholm uppfördes för Eldhs räkning efter ritningar av vännen och arkitekten Ragnar Östberg (1866–1945). Byggnaden anpassades för tungt och ibland utrymmeskrävande arbete. Större delen av planritningen ägnas åt rum att arbeta i. Carl Eldh kom att bli den ende som använde byggnaden som konstnärsateljé vilket den var mellan 1919 och 1954. 1963 blev den museum med inventarier och samling intakt.

När: Torsdag 7 maj kl 17.00–18.00 (ca)
Tisdag 12 maj kl 14.00–15.00 (ca)
Samling: Lögebodavägen 10, Bellevueparken
Kostnad: 120 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 29 april kl 10.00 (ca)

BUSSUTFLYKT TILL VÅRSTAVI OCH SEGERSÄNG

Vi besöker Vårstavi, som konstnären och psykiatrikern Poul Bjerre lät uppföra tillsammans med sin hustru Gunhild Posse för snart 150 år sedan. Villan, byggd i Arts and Crafts-stil, ligger idylliskt vid Malm sjön i Vårsta, Botkyrka. Här utvecklade Poul Bjerre sina banbrytande tankar om psykoterapi och människans inre liv, och härifrån drev han sitt livslånga engagemang för fred och mänsklig förståelse. Vårstavi blev en mötesplats där läkare, författare, konstnärer och filosofer samlades för samtal om vetenskap, konst och samhällets framtid.

Vi fortsätter till Segersängs by, uppfört 1996–2010 i regi av SMÅA, med Hans Bäckström som ansvarig arkitekt. Förebilderna hämtades i landskapets traditionella bebyggelse och miljö. Förslaget vann tävlingen "Idétävling för framtidens landsbygd" 1993.

Monica Andersson, fil dr statsvetenskap och tidigare ordförande i Samfundet S:t Erik guidar oss och berättar om området.

När: Tisdag 2 juni kl 09.00–18.00 (ca)
Samling: Kl 08.45 vid Karlbergsvägen 22 (Odenplan), snett emot Gustav Vasa kyrka
Kostnad: 300 kr
Anmälan: Biljettsläpp onsdag 29 april kl 10.00 (ca)
Övrigt: Lunchstopp troligtvis på Håringe slott. Mer information kommer. Det går naturligtvis bra att ta med sig egen matsäck.

Se Samfundets S:t Eriks yttranden:

<https://samfundetsterik.se/opinion/yttranden-skrivelser/>

KONTAKT

Samfundet S:t Erik,
Köpmang 5, 111 31 Stockholm
Tfn: 08-21 09 24
E-post: kansli@samfundetsterik.se
Bankgiro: 820-1550, Swish: 123-514 67 09

Webbplats: www.samfundetsterik.se

Facebook: www.facebook.com/Samfundetsterik/

Instagram: SamfundetStErik

LinkedIn: Samfundet S:t Erik

TikTok: samfundetsterik